

Szlakiem sakralnego dziedzictwa pogranicza polsko-słowackiego

Na ceste posvätného dedičstva poľsko-slovenských hraníc

Projekt „Jeden duch po dwóch stronach granicy – ocalmy wspólne dziedzictwo kultury chrześcijańskiej” współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa za pośrednictwem Euroregionu „Tatry”, w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg V-A PL-SK 2014-2020

Projekt „Jeden duch na oboch stronach hranice – spoločné zachránilo dedičstvo kresťanskej kultúry” spolufinancovaný Európskou úniou z európskych fondov Fond regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu prostredníctvom Euroregionu „Tatry” v rámci programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A PL-SK 2014-2020

KRZECZÓW – KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. WOJCIECHA BISKUPA I MĘCZENNIKA

Kościół parafialny św. Wojciecha w Krzeczowie znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej. Posiada cechy późnogotyckie i pochodzi z przełomu XVII i XVIII w. W 1760 r. przeniesiono go na obecną miejscę z Łętowic, dostawiając wówczas wieżę. Kościół zbudowany jest w konstrukcji zrębowej, posiada ściany oszalowane pionowo z listwowaniem oraz dachy pokryte gontem. Wnętrze świątyni zdobi polichromia figuralno-ornamentalna z XVIII w. Na ołtarzu głównym z XVII w. znajduje się późnogotycki obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem, zwanej Krzeczkowską, pochodzący z XVI w. W świątyni warto obejrzeć barokową ambonę, chrzcielnicę z XVIII w. oraz dwa skrzydła tryptyku późnogotyckiego z XVII w.

KOSTOL SV. VOJTECHA, BISKUPA A MUČENÍKA

Farský kostol sv. Vojtecha v Krzeczowie sa nachádza na trase Drevenej architektúry. Má neskorogotické prvky a pochádza z prelomu XVII a XVIII storočia. V roku 1760 bol premiestnený na súčasné miesto z Ľetovíc, kde mal postavený vežu. Interiér chrámu je zdobený figúralno-okrasným polychrómom z XVIII storočia. Na hlavnom oltári zo XVII storočia je neskorogotická maľba Krzeczkovskej Matky Božej s dieťaťom zo XVI storočia. V chráme je možné vidieť barokovú kazateľnicu, kresťanicu z XVIII storočia a dve krídla neskorogotických triptychov zo XVI storočia.

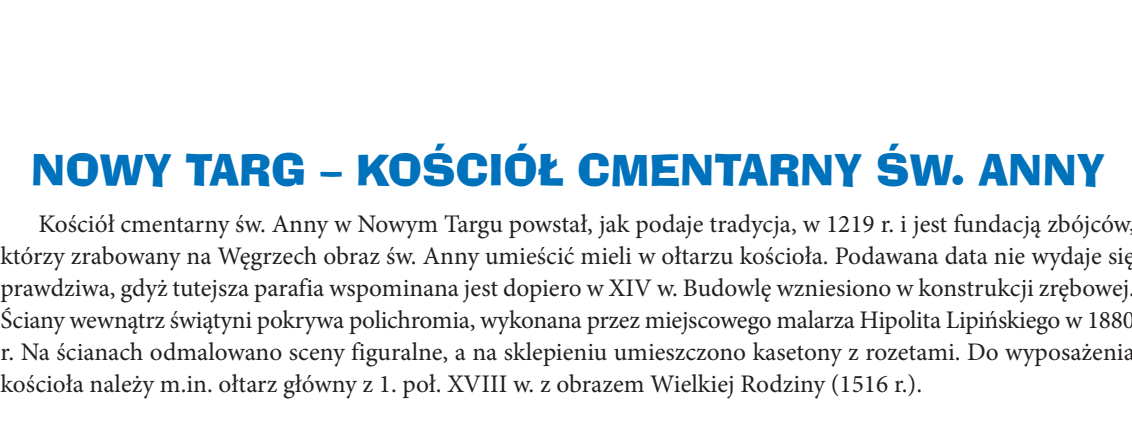

RABKA ZDRÓJ – KOŚCIÓŁ P.W. ŚW. MARII MAGDALENY – MUZEUM W RABCE ZDRÓJU

Obecnie świątynia nie jest użytkowana w celach religijnych – od 1936 r. mieści się w niej Muzeum Regionalne im. Władysława Orkana, z bogatą kolekcją rzeźb ludowych. Kościół został wpisany w Szlak Architektury Drewnianej. Dawny parafialny kościół św. Marii Magdaleny powstał w 1606 r. na miejscu pierwszego rabszczańskiego kościoła z 1565 r., który uległ zniszczeniu w wyniku pożaru lub powodzi. Sklepienia i ściany pokrywa rokokowo-klasycystyczna polichromia figuralno-ornamentalna z 1802 r. Zachowały się także fragmenty starszej, wczesnobarokowej polichromii z 1628 r. Ołtarz główny, w tradycji barokowej z ok. połowy XIX w. ozdobiony został obrazami Św. Trójcy, św. Franciszka i św. Dominika.

RABKA ZDRÓJ – KOSTOL SV. MÁRIE MAGDALÉNY – MÚZEUM V RABCE ZDROJU

V súčasnosti sa chrám nepoužíva na náboženské účely – od roku 1936 sídli v ňom Regionálne múzeum Władysława Orkana s bohatou zbierkou ľudových sôch. Kostol bol zapísaný do Tra- sy drevenej architektúry. Bývalý farský kostol sv. Márie Magdalény bol založený v roku 1606 na mieste prvého rabszczańskiego kosta- la z roku 1565, ktorý bol ničený požiarom alebo povodňou. Strop a steny sú pokryté rokokovo-klasicistickým figúralno-orna- mentným polychrómom z roku 1802. Sú zachované aj fragmenty skorejho, barokového polychrómu z roku 1628. Hlavný oltár v barokovej tradícii z polovice XIX storočia bol zdobený obraz- mi Najsvätejšej Trojice, sv. Františka a sv. Dominika.

NOWY TARG – KOŚCIÓŁ CMENTARNY ŚW. ANNY

Kościół cmentarny św. Anny w Nowym Targu powstał, jak podaje tradycja, w 1219 r. i jest fundacją zbrojców, którzy zabrawany na Węgrzech obraz św. Anny umieścić mieli w ołtarzu kościoła. Podawana data nie wydaje się prawdziwa, gdyż tutejsza parafia wspomniana jest dopiero w XIV w. Budowlę wzniesiono w konstrukcji zrębowej. Ściany wewnątrz świątyni pokrywa polichromia, wykonana przez miejscowego malarza Hipolita Lipińskiego w 1880 r. Na ścianach odmalowane sceny figuralne, a na sklepieniu umieszczono kasetony z rozetami. Do wyposażenia kościoła należy m.in. ołtarz główny z l. poł. XVIII w. z obrazem Wielkiej Rodziny (1516 r.).

NOWY TARG – CINTORÍNSKY KOSTOL SV. ANNY

Cintorínsky Kostol Sv. Anny v Novom Targu bol založený podľa tradície v roku 1219 a je základom lupčív, ktorí v Madžarsku ukradli obraz sv. Anny a umiestnili ho v kostolnom oltári. Uvedený dátum sa nezdá byť pravdivý, pretože miestna farnosť sa spomína v XIV storočí. Steny vo vnútri chrámu sú potiahnuté polychrómom, ktorí vytvoril miestny maliar Hipolit Lipiński v roku 1880. Na stenách boli namalované postavy a na klenbu boli umiestnené ka- zety s rozetami. Kostolné vybavenie zahŕňa hlavný oltár z l. polovice XVIII storočia s obrazom Veľkej rodiny (1516).

LUDŹMIERZ – SANKTUARIUM MATKI BOŻEJ KRÓLOWEJ PODHALA

Kościół i parafia Wniebowzięcia NMP w Ludźmierzu są najstarszymi na Podhalu. Świątynię ku czci Matki Bo- skiej wzniesiono w 1234 roku. Początkowo parafia posiadała drewniany, modrzewiowy kościół kryty gontem. Jed- nak w latach 1869 – 77 na miejscu rozebranego kościoła drewnianego powstał nowy, murywany neogotycki kościół. Szczególnie czożona jest tu Figura Matki Boskiej Ludźmierskiej i na sklepieniu umieszczono kasetony z rozetami. Do wyposażenia kościoła należą się od prawie 600 lat życie religijne Podhala.

LUDŹMIERZ – SVÄTYŇA MATKE BOŽEJ KRÁĽOVNEJ PODHALIA

Kostol a farnosť Nanebovzatia Pan- ny Márie v Ľudźmierzu sú najstaršie na Podhalii. Chrám na česť Matky Božej boli postavené v roku 1234. Spočiatku mala farnosť drevený, smrekový kostol krytý šindľou. Až v rokoch 1869 – 77 na mieste odstráneného dreveného kostola bol postavený nový, murovaný neogotický kostol. Špeciálne usadené tu je socha Matky Božej Ludźmierskej a na stropoch sú umiestnené kasety s rozetami. Do vybavenia kostola patria aj takmer 600 ro- kov.

DZIEKANOWICE – SANKTUARIUM MACIERZYSTWA N.M.P ORAZ KOŚCIÓŁ ŚW. MIKOŁAJA I ŚW. MARII MAGDALENY

Historia parafii sięga XIII wieku. Z pierwszych historycznych dokumentów, jakim jest dokument fundacyjny dla klasztoru OO. Cystersów w Mogile, wynika, że już w roku 1226 istniała w Dziekanowicach zorganizowana pa- rafia. Potwierdza to także istniejący do dziś zabytkowy kościół pw. Św. Mikołaja i Św. Marii Magdaleny, będący jedną z najstarszych budowli sakralnych Polski południowej. Kościół prawdopodobnie został zbudowany w latach 1150 – 1190, a ufundował go Kazimierz II Sprawiedliwy.

Kościół św. Mikołaja i św. Marii Magdaleny w Dziekanowicach – tzw. „stary” kościół w obecnym kształcie, po- stawiał przez wieki. Ze względu na styl romański, w jakim jest zbudowane prezbiterium, ocenia się, że mógł po- stać w okresie pomiędzy XI a XII wiekiem. Najstarszej części kościoła nie sposób jest określić jednoznacznie ze względu na brak danych oraz dokumentów, mogli to być jednak nawet X wiek.

DZIEKANOWICE – SVÄTYŇA MATERSTVA N.M.P. A KOSTOL SV. MIKULASA A SV. MÁRIE MAGDALÉNY

Kostol Sv. Mikuláša a Sv. Márie Magdalény v Dziekanowicach – tzv. „stary” kostol v vo svojej súčasnej podobe bol vytvorený v priebehu storočí. Kóli románskemu štýlu, v ktorom je postavený prezbiter, sa odhaduje, že mo- hoť vzniknúť v období medzi XI a XII storočím. Najstaršia časť kostola nemôže byť jasne definovaná kvôli nedo- statku údajov a dokumentov, ale mohlo to byť dokonca aj desiate storočie.

Uctievanie záračného obrazu Panny Márie Dziekanowskiej – obraz Panny Márie Dziekanowskiej po- chádza z XVII storočia. Je fažké si spomenúť na históriu obrazu Najsvätejšej Matky. Obraz je dielom ne- známeho umelca z Krakovskej školy. Obrazok Matky Božej s dieťaťom, maľovaný na plátne, je v kostole v Dziekanowicach od okolo polovice storočia počas rozšírenia kostola. Od začiatku obraz rýchlo priťahoval ľudskú zbožnosť.

DOBCZYCE – KOŚCIÓŁ P.W. MATKI BOŻEJ WSPOMNIENIA WIERNYCH, KOŚCIÓŁ P.W. JANA CHRZCICIELA ORAZ SKANSEN NA WZGÓRZU ZANKOWYM

Kościół p.w. Matki Bożej Wspo- mnienia Wiernych to świątynia wybudowana 1949 roku. Kościół znajduje się na dobczyckim rynku i teraz jest to główny Dom Boży w parafii. W kościele znajdują się m. in. pieta pochodząca z przełomu XV-XVI wieku, prawdopodobnie wykonana przez uczniów szkoły Wita Stwosza, polichromia na ścia- nach przedstawia sceny biblijne. Kościół p.w. św. Jana Chrzciela to zabytkowa świątynia, której po- czątki sięgają 1828 roku. Konse- kracja świątyni nastąpiła w 1854 roku. W ostatnim czasie świątynia została odrestaurowana. W koście- le tym znajduje się kilka ołtarzy, godnie uwagi są również klasycy- styczna drewniana ambona oraz obrazy przedstawiające świętych. Na zewnętrznej ścianie prezbite- rium umieszczony został krucyfiks datowany na XVII wiek, a nieopar- dał świątyni znajduje się dzwonnica.

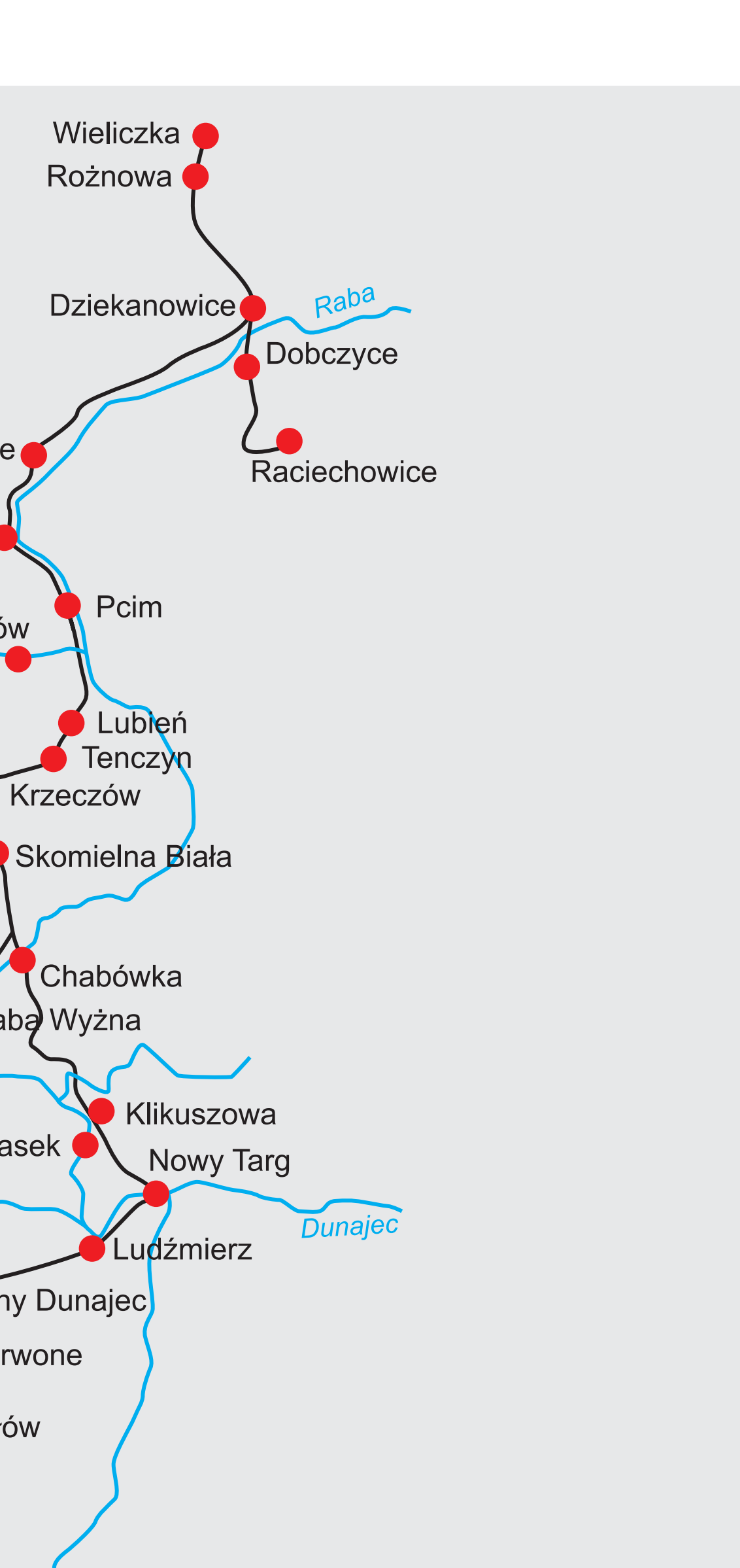
Godnym polecenia i zobaczenia jest także Skansen na Wzgórzcu Zankowym. Skansen drewnianego budownictwa ludowego tworzą kil- ka budynków. Został on wpisany w Małopolski Szlak Architektury Drewnianej. Zobaczyć w nim można m.in.: kurkaci, spichlerz zbożowy, wozownię, karczmę, Dom Kultu Pochówkowego.

DOBCZYCE – KOSTOL PANNY MÁRIE POMOCNICE KREŠTANOV, KOSTOL SVÄTÉHO JÁNA KRSTITEĽA A SKANZEN NA HRADNOM KOPCI

Kostol Panny Márie Pomocnice Kresťanov to chrám postavený v roku 1949. Kostol sa nachádza na hlavnom námestí Dobčyc a teraz je to hlavný dom Boží vo farnosti. V kostole je napr. pieta so XV – XVI storočia, pravde- podobne je vyrobená cez žiakov školy Wita Stwosza, polychrómia na predstavuje biblické scény.

Kostol Svätého Jána Krstiteľa to historický chrám, ktorý sa datuje na rok 1828. Zásvätenie chrámu sa datuje na rok 1854. Chrám bol ne- dávno obnovený. V tomto kostole je niekoľko oltárov, pozoruhodná je aj klasicistická drevená kazateľnica a obrazy zobrazujúce svätých. Na von- kšej strane presbytára je kríž z ob- dobie XVII storočia a v okolí kosta- la nachádza sa zvonica.

Odpúšťanie je tiež poriešil sa aj na Skansen na hradnom kopci. Skansen ľudovej architektúry vznikol z nie- kultych budov. Bol zapísaný do Ma- lopoľskej drevenej architektonickej cesty. Môžete vidieť v ňom, akým iné- ho, priestory pre spiečky, výpuku, kré- mu, pohrebný dom.

SUCHA HORA – KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI P.W. CHRYSZTUSA KRÓLA

Kościół znajduje się tuż za granicami Polski, na Słowacji w miejscowości Sucha Hora (Sucha Góra). Niezwykły, malowniczy kościółek p.w. Chrystusa Króla znajduje się w centrum wsi. Kościół o bryle protokąta, z wieżą, w któ- rej znajduje się dzwonnica oraz zegarem, jest niezwykle budowlą wyróżniającą się na tle pozostałych zabudowań.

SUCHÁ HORA – RÍMSKOKATOLICKÝ KOSTOL KRÍŠTA KRÁĽA

Kostol sa nachádza pri hranici z Poľskom, na Slovensku v meste Suchá Hora (Sucha Góra). Neobyčajný malebný kostol Krísta kráľa je sa nachádza centre dediny. Kostol s obdĺžnikovým blokom s vežou, v ktorej je zvonica a ho- diny; je mimoriadnou stavbou medzi ostatnými budovami.

KRZCZONÓW – PARAFIA ŚWIĘTEGO STANISŁAWA BISKUPA I MĘCZENNIKA

Parafia świętego Stanisława Biskupa i Męczennika powstała w 1936 roku decyzją arcybiskupa Stefana Sapiehy, za sprawą staraj mieszkańców Krzczonowa pod przewodnictwem rektora Wyższego Seminarium Duchownego w Krakowie ks. prałata Szymona Hanuszka. Ten niezwykle urokliwy kościół o ciekawej konstrukcji i bryle położony w malowniczej okolicy przyciąga uwagę turystów.

KRZCZONÓW – FARNOŚĆ SV STANISLAVA BISKUPA A MUČENÍKA

ŁĘTOWNIA – KOŚCIÓŁ P.W. ŚWIĘTYCH APOSTOŁÓW SZYMONA I JUDY TADEUSZA

Kościół parafialny św. Szymona i Judy Tadeusza w Łętowni wzniesiono w latach 1760–65, z fundacji ówczes- nej właścicielki Łętowni i Łopusznej – Barbary z Janickich Lisieckiej, jako trzecią świątynię w tym miejscu. Baro- kowy kościół wykonano w konstrukcji zrębowej, ściany oszalowane pionowo z listwowaniem. Polichromia głównie o motywach kwiatowych pochodzi z końca XVIII w. Cenne wyposażenie świątyni stanowią m.in.: ołtarz rokokowy z 2. poł. XVIII w., rokokowa ambona z ok. 1779 r., stacje Drogi Krzyżowej malowane na płótnie, w rokokowych ramach oraz znajdujące w obwodzie z trzeciego ćwierćwiecza XVII w.

Kościół znajduje się na Szlaku Architektury Drewnianej.

ŁĘTOWNIA – KOSTOL SVÄTÝCH APOŠTOĽOV ŠÍMONA A JUDU

Kostol Svätých Apoštolov Šimona a Júdu v Ľetovni bol postavený v rokoch 1760-65, so založením vtedajšej ma- jiteľky Ľetovni a Łopusznej – Barbory z Janickich Lisieckiej, ako tretieho chrámu na tomto mieste. Je to baroko- vý kostol. Polychróm prevládajú kvetinovými motívami z konca osmádesiatého storočia. Cenné v chráme sú rokokov- é oltäre z druhej polovice XVIII storočia, rokoková kazateľnica z obdobia okolo roku 1779, stanice krížovej cesty na plátne.

Kostol sa nachádza na trase Drevenej architektúry.

SIDZINA – SKANSEN W SIDZINIE – MUZEUM KULTURY LUDOWEJ

Muzeum Regionalne w Sidzinie otwarto w 1963 r. z okazji jubileuszu 400-lecia powstania Sidziny. Twórcą skan- senu jest Adam Leśniak. W muzeum można obejrzeć ekspozycję dotyczącą tradycyjnego budownictwa regionu oraw- skiego, m.in. chałupę W. Banasika z 1806 r. z wyposażeniem, spichlerz zwany „Górka” z 1897 r., w którym mieści się Izba Pamięci Narodowej, poświęcona pamięci żołnierzy września 1939 r. oraz partyzantom z okresu II wojny światowej oraz kuznię przeniesioną ze Spytkowic. Jedną z naj- ważniejszych i niezwykle ciekawych budowli w skansenie jest dze- wnianna Drewniana Loretańska z 1937 roku.

SIDZINA – SKANZEN V SIDZINIE – MÚZEUM ĽUDOVEJ KULTÚRY

Regionálne múzeum v Sidzine bolo otvorené v roku 1963 pri príležitosti 400. výročia založenia Sidziny. Tvorcou skanzenu je Adam Lešniak. V múzeu sa nachádza výstava o tradičnej starbe Ora- vý vrátane chaty W. Banasika z roku 1806 so zariadením, výpuka zva- ná „Górka” z roku 1897, v ktorej sa nachádza Národná pamätná komora venovaná pamiatke vojakov septembra 1939 a partyzánov z druhej svetovej vojny a kováčske dielne boli prenesené zo Spytko- wic. Jednou z najdôležitejších a najzaujímavejších budov v skan- senie je drevená zvonica Loretańska z roku 1937.

SPYTKOWICE – KOŚCIÓŁ P.W. NIEPOKOLANEGO POĆZEWIA NAJŚWIĘTSZEJ MARII PANNY

Kościół parafialny pw. Niepokalanego Poćzewia NMP w Spytkowicach został wzniesiony w 1758 r. Jest to bu- dowla w konstrukcji zrębowej, o ścianach oszalowanych pionowo z listwowaniem. Nad nawą mieści się wieżycz- ka sygnetarkowa o charakterze barokowym, zakończona hełmem o spłaszczonym bani, z latarnią i cebulką. Kościół nie ma wieży. Wystrój kościoła pochodzi z 2. poł. XVIII w. Na szczególną uwagę zasługują obrazy Ukrzyżowanie z 1619 r. (zakrystia), posąg Chrystusa Zmartwychwstałego z XVIII w. oraz rokokowa ambona. W pobliżu kościoła znajduje się drewniana, izbożowa dzwonnica konstrukcji słupowej.

SPYTKOWICE – KOSTOL NEPOŠKVRNENÉHO POČATIA PANNY MÁRIE

w Spytkowicach bol postavený v roku 1758. Kostol nemá vežu. Dekór kostola pochádza z druhej polovice XVIII storočia. Si zasľahia osobitnú pozornosť obraz Ukrížovanie z roku 1619 (sakristia), socha vzkrieseného Krísta z XVIII storočia a rokoková kazateľnica. V blízkosti kostola sa nachádza drevená komorná zvonica tvojcej konštrukcie.

TRSTENA – KOŚCIÓŁ I KLASZTOR FRANCISZKANÓW

W tym przygranicznym miejscu znajduje się kościół katolicki, trójnawowy, pierwotnie gotycki, przebudowa- ny w duchu renesansowym w 1641 roku, a następnie w latach 1743–1747, restaurowany w 1945 roku, otoczony murem z kaplicą św. Krzyża, wejście z renesansowym portalem. Przy rynku znajduje się również Kościół p.w. Ju- raja i klasztor franciszkański z lat 1706 i 1776 w stylu barokowym. Oba budynki zostały ukończone w XVIII wieku. Później wielokrotnie przebudowywany. Klasztor oraz z załączonym budynkiem ma kształt litery „L” oryginalne łukowe pomieszczenia; po 1889 roku ponownie stał się własnością franciszkanów. Przed kościołem św. Juraja stoi kolumna św. Jana Nepomucznego.

TRSTENÁ – KOSTOL SV. JURAJA A FRANTIŠKÁNSKY KLÁŠTOR

V tom prihraničnom meste nachádza sa katolícky kostol s trojlodnou stavbou. V roku 1641 bol obnovený v renesančnom štýle, baroková prestavba bola uskutočnená v rokoch 1743 – 1747, restaurovaný v roku 1945, ob- klopený múrom s kaplnkou sv. Kríža, vstup s renesančným portálom. Pri hlavnom námestí sa tiež nachádza Kos- tol sv. Juraja i Františkánsky Kláštor z rokov 1706 a 1776, zachovaný v barokovom štýle. Oba stavby boli dokončené v XVIII stor., neskôr niekoľkokrát prestavané. Kláštor spolu s prípojenou budovou má pôdorys tvaru „L” a pôvodné klenuté priestory; po roku 1889 sa opäť stal vlastníctvom františkánskej rehole. Pred kostolom sv. Juraja sa nachá- dza stĺp sv. Jána Nepomuckého.

